

นิพนธ์ต้นฉบับ

Original article

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหา เรื่องเพศในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนนทบุรี

กรวิกา คตอินทร์ วท.ม.*

ภรณ์ วัฒนสมบูรณ์ ปร.ด.**

มลินี สมภาพเจริญ ปร.ด.**

*หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพและส่งเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

** ภาควิชาสุขภาพและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วันรับ:	30 ม.ค. 2563
วันแก้ไข:	25 พ.ค. 2563
วันตอบรับ:	8 มิ.ย. 2563

บทคัดย่อ การเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศในวัยรุ่นเป็นปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์และปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นได้ การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศและปัจจัยที่สัมพันธ์และทำนายการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 390 คน คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเอง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศที่เหมาะสม ด้วยสถิติทดสอบไค-สแควร์และการถดถอยโลจิสติกแบบทวิ ผลการวิจัยพบ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 34.1 มีการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศในระดับไม่เหมาะสม ในขณะที่ร้อยละ 65.9 อยู่ในระดับที่เหมาะสม การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบทวิ พบเพียงสี่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญและสามารถทำนายการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศที่เหมาะสม ได้แก่ เพศ (Odds ratios=4.7, 95%CI=2.6-8.6) ความรู้เรื่องการใช้สื่อ (Odds ratios=2.3; 95%CI=1.3-4.1) เจตคติต่อการใช้สื่อ (Odds ratios=3.9; 95%CI=2.1-7.4) ทักษะการใช้สื่อในการเข้าถึง(Odds ratios=2.5; 95%CI=1.3-4.7) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นความจำเป็นของกิจกรรมสุขศึกษา ในโรงเรียนเกี่ยวกับการสอนที่เน้นการเพิ่มความรู้และการสร้างเจตคติที่นำไปสู่การเข้าถึงอย่างรอบรู้ รวมทั้งส่งเสริมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางบวกโดยเฉพาะในกลุ่มที่มีทักษะในการเข้าถึงที่ดี

คำสำคัญ: การเปิดรับสื่อ; สื่อสังคมออนไลน์; เนื้อหาเรื่องเพศ

บทนำ

ปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันของเรา โดยพบว่าคนไทย มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ร้อยละ 74.0 และใช้เวลาอยู่กับสื่อสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ย 3 ชั่วโมง 11 นาทีต่อวัน ประเภท

ของสื่อสังคมออนไลน์ที่นิยม ได้แก่ Facebook, YouTube, LINE, Facebook Messenger, Instagram, และ Twitter⁽¹⁾ โดยพบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี มีสัดส่วนการใช้สื่อสังคมออนไลน์สูงกว่ากลุ่มอื่น จากร้อยละ 54.8 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 69.7 ในปี 2557⁽²⁾ และวัยรุ่นมี

การใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 3 ชั่วโมง 42 นาที ต่อวัน โดยประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ที่กลุ่มวัยรุ่นมีการใช้งานมากที่สุดได้แก่ YouTube ร้อยละ 99.4 รองลงมาคือ Facebook ร้อยละ 97.7 และ Line ร้อยละ 88.2⁽³⁾ สิ่งที่น่าห่วง คือ มีวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ มักตกเป็นเหยื่อของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผิดประเภท นั่นคือการบริโภคสื่อลามกหรือเนื้อหาทางเพศบนสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งปัจจุบันสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกในรูปแบบต่างๆ⁽⁴⁾

จากสถิติการเปิดรับสื่อลามกของเยาวชนไทย พบว่า ร้อยละ 62.6 เคยดูภาพโป๊/เว็บโป๊ทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่เคยดู ร้อยละ 54.8 เคยใช้บริการดาวน์โหลดภาพ/วิดีโอโป๊ ร้อยละ 26.6 พุดคุยเรื่องเพศกับคนอื่นบนเว็บ และร้อยละ 11.8 ส่งภาพ/ข้อความทางเพศไปในเว็บโป๊⁽⁵⁾ มีการประกาศหาคู่ทางอินเทอร์เน็ตของเพศชายร้อยละ 20.8 เพศหญิงร้อยละ 12.2 นัดพบคนรู้จักผ่านอินเทอร์เน็ต เพศชายร้อยละ 38.8 เพศหญิงร้อยละ 22.4 และเคยมีเพศสัมพันธ์กับคนรู้จักทางอินเทอร์เน็ต เพศชายร้อยละ 26.6 เพศหญิงร้อยละ 8.2⁽⁶⁾ วัยรุ่นส่วนใหญ่ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพราะความอยากรู้อยากลอง ต้องการปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศ โดยกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งเมื่อเปิดรับสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ตแล้วมีอารมณ์ ก็จะมีการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองร้อยละ 30.0 มีเพศสัมพันธ์กับแฟนร้อยละ 24 และเคยมีเพศสัมพันธ์กับคนที่เพิ่งรู้จักกันทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 7.0⁽⁷⁾ จากข้อมูลชี้ให้เห็นว่า สถานการณ์รูปแบบการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศของวัยรุ่นอยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วง อันเนื่องมาจากการเปิดรับเนื้อหาทางเพศบนสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกทุกเวลา ซึ่งการเปิดรับเนื้อหาทางเพศบนสื่อต่างๆ ดังกล่าวนำไปสู่การกระตุ้นอารมณ์ทางเพศที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ และปัญหาสืบเนื่อง อาทิ การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร และการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นต้น⁽⁸⁾

การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในกลุ่มวัยรุ่น พบว่า มีหลายปัจจัย จากการทบทวนการศึกษาที่ผ่านมาพบปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการใช้เพื่อเรื่องเกี่ยวกับทางเพศ สัมพันธ์กับ ลักษณะประชากรด้าน เพศ ลักษณะในการใช้อินเทอร์เน็ต⁽⁹⁾ ค่าใช้จ่ายส่วนตัว รายได้ครอบครัว⁽¹⁰⁾ ระดับการศึกษา ผลการเรียนรู้⁽⁴⁾ เป็นต้น ความรู้ในการใช้อินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น⁽¹⁰⁾ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ลักษณะการคบเพื่อน บทบาทระหว่างสมาชิกในกลุ่มเพื่อน^(4,11) การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ที่ให้ความรัก ความอบอุ่น การสนับสนุนหรือให้ความรู้ และควบคุมการใช้งานจากครอบครัว^(12,13)

จากการทบทวน พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในกลุ่มวัยรุ่น เป็นเรื่องของสหปัจจัยทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งส่วนใหญ่เน้นปัจจัยภายนอก แต่ยังมีการศึกษาไม่มากในส่วนของปัจจัยภายใน ซึ่งเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออก พฤติกรรมของบุคคลได้เช่นกัน การดำเนินงานในการป้องกันผลกระทบจากการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศที่เหมาะสมจำเป็นต้องตรวจสอบปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกบุคคล ตามกรอบแนวคิดการวางแผน PRECEDE-PROCEED Model⁽¹⁴⁾ ในขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ทางการศึกษาและทางนิเวศวิทยา อธิบายว่า พฤติกรรมสุขภาพเกิดจากปัจจัย 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ปัจจัยนำ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจภายในบุคคลในการกระทำพฤติกรรม เช่น ความรู้ เจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ (2) ปัจจัยเอื้อ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีส่วนเอื้ออำนวยให้เกิดการกระทำพฤติกรรม เช่น ทรัพยากรที่มีอยู่ การเข้าถึงทรัพยากร ทักษะ และ (3) ปัจจัยเสริม ซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนหรือยับยั้งการกระทำพฤติกรรมของบุคคล เช่น ครอบครัว เพื่อน ครู ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ได้นำกรอบแนวคิดดังกล่าวมาเป็นกรอบในการกำหนดปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษาระดับของการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มี

เนื้อหาเรื่องเพศ และศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์และทำนายการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง ประชากรคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างสำหรับการประมาณค่าสัดส่วน ของ Daniel WW และ Cross CL⁽¹⁵⁾ แทนค่าด้วยสัดส่วนพฤติกรรมดูภาพโป๊/เว็บโป๊ทางอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 62.6) จากการศึกษาของสำนักวิจัยเอแบคโพลล์⁽⁵⁾ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 390 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มตัวอย่างโรงเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดละ 1 โรงเรียน โดยการจับฉลาก ได้ 4 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างห้องเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนตัวอย่าง 4 แห่ง โดยการจับฉลากห้องเรียน โดยโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง สุ่มระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ สุ่มระดับชั้นละ 2 ห้องเรียน

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างนักเรียน โดยการคำนวณสัดส่วนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน และตามสัดส่วนแต่ละระดับการศึกษา และใช้นักเรียนในแต่ละห้องเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากแบบไม่ใส่คืนตามสัดส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบถ้วนสมบูรณ์เป็นตัวแทนประชากร กรณีนักเรียนที่ถูกสุ่มไม่อยู่หรือไม่สามารถให้ข้อมูลได้ในวันที่ทำแบบสอบถาม จะสุ่มนักเรียนใหม่ จนครบจำนวนตัวอย่างที่กำหนดไว้ ได้จำนวนตัวอย่างตามระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 135 คน มัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 127 คน และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 128 คน รวม 390 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ที่พัฒนาขึ้นโดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบคุณภาพโดยวิเคราะห์หาความเที่ยง (reliability) แบบสอบถามประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยนำ มี 4 ตอน คือ

- 1) ข้อมูลส่วนบุคคล (เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ผลการเรียน การมีแฟน)
- 2) ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 15 ข้อ ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (ความคงที่ภายใน $KR-20=0.79$) ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนนรวม 15 คะแนน
- 3) เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ คำตอบเป็นมาตราประมาณค่าแบบลิเคอร์ท 5 ระดับ (เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 12 ข้อ ($\alpha=0.80$) ให้คะแนน 5 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) 4 (เห็นด้วย) 3 (ไม่แน่ใจ) 2 (ไม่เห็นด้วย) และ 1 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) สำหรับข้อความทางบวกต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ และให้คะแนนในทางกลับกันในข้อความทางลบ ช่วงคะแนนรวม 12-60 คะแนน
- 4) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง คำตอบเป็นมาตราประมาณค่าแบบลิเคอร์ท 5 ระดับ (เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 12 ข้อ ($\alpha=0.95$) ให้คะแนน 5 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) 4 (เห็นด้วย) 3 (ไม่แน่ใจ) 2 (ไม่เห็นด้วย) และ 1 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง)
- 5) ทักษะการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเข้าถึงเรื่องเพศ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยเอื้อ ประกอบด้วย ลักษณะการพักอาศัย การมีเวลาว่าง การได้รับการสอน หรือการเรียนรู้เรื่องสื่อที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ การมีกฎระเบียบของโรงเรียน

ส่วนที่ 3 ปัจจัยเสริม ประกอบด้วย (1) การดูแลของผู้ปกครอง เป็นคำถามเกี่ยวกับ การปฏิบัติตัวของ

ผู้ปกครองในการให้ความรู้ และควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียน คำตอบ 2 ตัวเลือก (ทำ/ใช่ และ ไม่ทำ/ไม่ใช่) จำนวน 11 ข้อ ให้คะแนน 1 และ 0 ตามลำดับ คะแนนรวม 0-11 คะแนน และการดูแลของครูเป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของครูในการให้ความรู้ และควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียน คำตอบ 2 ตัวเลือก (ทำ/ใช่ และ ไม่ทำ/ไม่ใช่) จำนวน 5 ข้อ ให้คะแนน 1 และ 0 ตามลำดับ คะแนนรวม 0-5 คะแนน ส่วนที่ 4 การเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ ข้อคำถามเกี่ยวกับความถี่ของการกระทำหรือเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศของนักเรียน ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 15 ข้อ คำตอบ 5 ระดับ คือ ไม่เคย นานๆ ครั้ง ค่อนข้างบ่อย บ่อยครั้ง และทุกวัน ให้คะแนน 0, 1, 2, 3 และ 4 ตามลำดับ คะแนนรวม 0-48 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยนี้ดำเนินการหลังจากได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (MUPH 2018-185) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2562 ตามขั้นตอนดังนี้

1) ประสานโรงเรียนเพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บข้อมูลและติดต่อประสานงานกับอาจารย์ผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอความร่วมมือในการนัดหมายนักเรียนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) เข้าพบและแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาและขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจ โดยอธิบายให้ทราบถึงสิทธิและการรักษาข้อมูลเป็นความลับ จากนั้นให้ลงนามในหนังสือยินยอมตนให้ทำการวิจัยเป็นลายลักษณ์อักษร และขอการยินยอมจากผู้ปกครองร่วมด้วย

3) เก็บข้อมูลในโรงเรียนโดยผู้วิจัย ชั่วโมงวิชา สุขศึกษาและแนะแนว โดยเชิญกลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมตนมานั่งทำแบบสอบถามในที่ที่จัดเตรียมไว้สำหรับการทำ

แบบสอบถามซึ่งเป็นสัดส่วน มีความเป็นส่วนตัว ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีตอบแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจ จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยใช้ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 25-30 นาที

4) เมื่อทำเสร็จให้ใส่แบบสอบถามลงในซองปิดผนึกสำหรับใส่แบบสอบถาม และใส่ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยลงในซองปิดผนึกสำหรับใส่ใบยินยอมเข้าร่วมวิจัยที่ผู้วิจัยได้จัดเตรียมไว้ให้ เพื่อป้องกันการเชื่อมโยงกันของแบบสอบถามและหนังสือยินยอมตนให้ทำการวิจัย ส่งคืนให้ผู้วิจัยด้วยตนเอง

วิเคราะห์ข้อมูล จากจำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้จำนวน 390 คน เก็บข้อมูลได้สมบูรณ์จำนวน 387 คน จากนั้นวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติใช้สถิติเชิงพรรณนา (ความถี่ ร้อยละ) ในการวิเคราะห์การกระจายของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยที่ศึกษา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษา กับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ ด้วยสถิติทดสอบไค-สแควร์ เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์แบบสองตัวแปรในเบื้องต้น จากนั้นใช้ตัวแปรที่ผลการทดสอบทางสถิติมีค่า $p < 0.10$ เข้าในการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบทวิเพื่อหาปัจจัยที่สัมพันธ์และทำนายการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศที่เหมาะสม (คะแนนการปฏิบัติตนน้อยกว่าร้อยละ 50.0 ของคะแนนรวม) กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมดจำนวน 387 คน ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 58.9) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-17 ปี (ร้อยละ 73.6) และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลการเรียนมากกว่า 2.50 (ร้อยละ 81.4) ส่วนของปัจจัยนำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งมีความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์อยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 52.5) ด้านเจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหา

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนนทบุรี

เรื่องเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นหรือความเชื่อในทางลบต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ (ร้อยละ 63.3) มีเพียงร้อยละ 4.7 มีความเห็นหรือความเชื่อในทางบวกต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่ง มีความเห็นหรือความเชื่อเกี่ยวกับความต้องการของบุคคลสำคัญต่อการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศในระดับต่ำ (ร้อยละ 54.5) และมีเพียงร้อยละ 11.4 ที่มีความเห็นหรือความเชื่อเกี่ยวกับความต้องการของบุคคลสำคัญต่อการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศในระดับสูง ด้านทักษะในการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเข้าถึงเรื่องเพศ พบว่าส่วนใหญ่มีทักษะในการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเข้าถึงเรื่องเพศในระดับน้อย (ร้อยละ 75.2)

ปัจจัยเอื้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีลักษณะที่พึงอาศัยที่มีความเป็นส่วนตัว (ร้อยละ 79.6) และมากกว่าครึ่งมีเวลาว่างในแต่ละวันน้อย (ร้อยละ 57.6) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้รับการสอนหรือการเรียนรู้

เกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศจากโรงเรียน (ร้อยละ 76.2) และมากกว่าครึ่งไม่มีกฎระเบียบของโรงเรียนในการห้ามพกหรือใช้โทรศัพท์ (ร้อยละ 60.7) ส่วนของปัจจัยเสริม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการดูแลจากจากผู้ปกครองและครูในระดับดูแลไม่ใกล้ชิด (ร้อยละ 72.6 และ 52.5 ตามลำดับ) และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่มีแฟน (ร้อยละ 72.4)

การเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ ของกลุ่มตัวอย่างที่ประเมินจากความถี่ของการปฏิบัติ พบว่า มีร้อยละ 19.6 ที่รายงานว่าไม่ใช้หรือไม่เปิดรับชม และร้อยละ 46.3, 34.1 ปฏิบัติเหมาะสม และไม่เหมาะสมตามลำดับ

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบสองตัวแปรระหว่างปัจจัยที่ศึกษา (ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม) กับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ (ตารางที่ 1 และ 2) พบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความ

ตารางที่ 1 ลักษณะประชากร ปัจจัยนำ และระดับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ (N=387)

ปัจจัย	จำนวน	กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ (ร้อยละ)		p-value	
		ไม่เหมาะสม	เหมาะสม		
เพศ	ชาย	159	61.6	38.4	<0.001
	หญิง	228	14.9	85.1	
อายุ (ปี)	15-17	285	33.7	66.3	0.769
	18-19	102	35.3	64.7	
เกรดเฉลี่ย	<2.5	72	47.2	52.8	0.009
	≥2.5	315	31.1	68.9	
ความรู้เรื่องการใช้สื่อ	ต่ำ	55	74.5	25.5	<0.001
	ปานกลาง	129	41.1	58.9	
	สูง	203	18.7	81.3	
เจตคติต่อการใช้สื่อ	ทางลบ	245	15.5	84.5	<0.001a
	ค่อนข้างบวก	124	61.3	38.7	
	บวก	18	100.0	0.0	

Factors Associated with Exposure to Sexual Content on Social Media among Senior High School Students

ตารางที่ 1 ลักษณะประชากร ปัจจัยนำ และระดับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ (N=387) (ต่อ)

ปัจจัย	จำนวน	กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ (ร้อยละ)		p-value
		ไม่เหมาะสม	เหมาะสม	
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการใช้สื่อ				<0.001
ต่ำ	211	16.6	83.4	
ปานกลาง	132	49.2	50.8	
สูง	44	72.7	27.3	
ทักษะการใช้สื่อในการเข้าถึง				<0.001
น้อย	291	23.4	76.6	
มาก	96	66.7	33.3	

หมายเหตุ: a ค่า p-value จากสถิติทดสอบ Chi-square เมื่อยุบรวมเจตคติเป็น 2 กลุ่ม (ทางลบ กับก่อนทางบวก-บวก)

ตารางที่ 2 กลุ่มปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และระดับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ (N=387)

ตัวแปร	จำนวน	กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ (ร้อยละ)		p-value	
		ไม่เหมาะสม	เหมาะสม		
ปัจจัยเอื้อ:					
ลักษณะที่พักอาศัย	ไม่เป็นส่วนตัว ^a	79	25.3	74.7	0.065
	มีความเป็นส่วนตัว ^b	308	36.4	63.6	
การมีเวลาว่าง	น้อย	223	33.	66.4	0.818
	มาก	164	34.8	65.2	
การได้รับการสอน	ไม่เคย	92	34.8	65.2	0.876
	เคย	295	33.9	66.1	
กฎระเบียบ/ข้อห้าม	มี	152	30.3	69.7	0.199
	ไม่มี	235	36.6	63.4	
ปัจจัยเสริม:					
การดูแลของผู้ปกครอง	ไม่ใกล้ชิด	281	28.8	71.2	<0.001
	ใกล้ชิด	106	48.1	51.9	
การดูแลของครู	ไม่ใกล้ชิด	203	29.1	70.9	0.028
	ใกล้ชิด	184	39.7	60.3	
การมีแฟน	มี	107	35.5	64.5	0.718
	ไม่มี	280	33.6	66.4	

หมายเหตุ: ก คือ อยู่บ้านที่ไม่มีห้องเป็นส่วนตัว

ข คือ อยู่บ้านที่มีห้องเป็นส่วนตัว หรืออยู่หอพัก

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนนทบุรี

สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ เพศ ($p < 0.001$) และ เกรดเฉลี่ย ($p = 0.009$) และตัวแปรที่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ อายุ กลุ่มปัจจัยนำ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ($p < 0.001$) เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ ($p < 0.001$) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($p < 0.001$) และทักษะในการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเข้าถึงเรื่องเพศ ($p < 0.001$) กลุ่มปัจจัยเอื้อพบว่า ตัวแปรทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ (ลักษณะที่พอกอาศัย การมีเวลาว่าง การได้รับการสอนหรือการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศจากโรงเรียน และการมีกฎระเบียบของโรงเรียนในการห้ามพกหรือใช้โทรศัพท์) กลุ่มปัจจัยเสริม ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การดูแลของผู้ปกครอง ($p < 0.001$) และการดูแลของครู ($p = 0.028$) และตัวแปรที่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่

การมีแฟน

เมื่อนำเฉพาะตัวแปรที่ผลการทดสอบความสัมพันธ์แบบสองตัวแปรมีค่า $p < 0.10$ มาวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบทวิ ผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 3) พบว่าเมื่อควบคุมตัวแปรอื่นๆ แล้ว ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญและทำนายการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศที่เหมาะสม ได้แก่ เพศ ความรู้เรื่องการใช้สื่อ เจตคติต่อการใช้สื่อ ทักษะการใช้สื่อในการเข้าถึง กล่าวคือ นักเรียนหญิงมีโอกาสที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศที่เหมาะสมมากกว่านักเรียนชาย 4.7 เท่า (Odds ratios=4.7; 95%CI=2.6 – 8.6) และนักเรียนที่มีความรู้เรื่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในระดับสูง มีเจตคติเชิงลบต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ และมีทักษะการใช้สื่อเพื่อการเข้าถึงในระดับน้อย จะมีโอกาสที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศที่เหมาะสมมากกว่า ผู้ที่มีความรู้ระดับต่ำถึงปานกลาง (Odds

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิของการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศที่เหมาะสม

	ตัวแปร	Odds ratios	95% CI (lower-upper)
เพศ	หญิง	4.69*	2.562-8.583
	ชาย	1	
เกรดเฉลี่ย	<2.5	0.89	0.440-1.813
	≥2.5	1	
ความรู้เรื่องการใช้สื่อ	สูง	2.31*	1.287-4.130
	ต่ำ-ปานกลาง	1	
เจตคติต่อการใช้สื่อ	ค่อนข้างบวก-บวก	3.92*	2.064-7.448
	ทางลบ	1	
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	ต่ำ	1.78	0.936-3.391
	ปานกลาง-สูง	1	
ทักษะการใช้สื่อในการเข้าถึง	น้อย	2.51*	1.331-4.735
	มาก	1	
ลักษณะที่พอกอาศัย	ไม่เป็นส่วนตัว	2.02	0.970-4.214
	เป็นส่วนตัว	1	
การดูแลของผู้ปกครอง	ใกล้ชิด	0.676	0.347-1.316
	ไม่ใกล้ชิด	1	
การดูแลของครู	ใกล้ชิด	0.987	0.536-1.818
	ไม่ใกล้ชิด	1	

ratios=2.3; CI=1.3-4.1) มีเจตคติค่อนข้างบวกและเชิงบวก (Odds ratios=3.9; CI=2.1-7.4) และมีทักษะการใช้สื่อเพื่อการเข้าถึงในระดับมาก (Odds ratios=2.5; CI=1.3 - 4.7) สำหรับตัวแปร เกรดเฉลี่ย การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ลักษณะที่พึงอาศัย และการดูแลของผู้ปกครองและ การดูแลของครู ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศที่เหมาะสม

วิจารณ์

การเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศในการวิจัยนี้ศึกษาในคุณลักษณะความเหมาะสมและไม่เหมาะสมของการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ ซึ่งวัดจากความถี่ของการใช้ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอหรือสิ่งที่เผยแพร่ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศและกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ทางเพศ เช่น การ์ตูน นิยาย เรื่องเล่าทางเพศ ภาพ วิดีโอ เซ็กซ์ไปเปลือยหรือการกระทำทางเพศ รวมทั้งการพูดคุยสนทนาในเรื่องเพศ จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศในระดับเหมาะสมและไม่เหมาะสม ร้อยละ 65.9 และร้อยละ 34.1 ตามลำดับ โดยร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศในระดับไม่เหมาะสมยังสูง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่เข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่าย และสะดวกรวดเร็ว อีกทั้งเป็นวัยที่ศึกษาคณะน้องพร้อมอยากเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ ดังนั้น จึงมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ ซึ่งสูงกว่าผลการศึกษาของ Bleakley A และคณะ⁽¹⁶⁾ ที่ศึกษาในวัยรุ่นสหรัฐอเมริกา อายุ 13-18 ปี ซึ่งพบว่าวัยรุ่นมีการเปิดรับสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 25.7 และของกอล์ฟ ป้อมสูง⁽¹⁰⁾ ที่ศึกษาในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายในกรุงเทพมหานครที่พบร้อยละ 29.4 เนื่องจากการศึกษาที่ผ่านมาเป็นการถามการเปิดรับเนื้อหาเรื่องเพศผ่านช่องทางต่างๆ นอกจากสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งรวมถึงโทรทัศน์ เพลง

มิวสิควิดีโอ นิตยสาร และภาพยนตร์รวมอยู่ด้วย⁽¹⁶⁾ และเป็นคำถามพฤติกรรมไม่เหมาะสมในการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับสื่อที่มีเนื้อหาเรื่องเพศชัดเจน สื่อที่มีเนื้อหาเกลียดชัง/เนื้อหารุนแรง สื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ยาเสพติด แอลกอฮอล์ และสิ่งผิดกฎหมาย และสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเกมการพนัน⁽¹⁰⁾ ซึ่งทั้งสองการศึกษาไม่ได้เป็นการถามเฉพาะเจาะจงในเรื่องสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศโดยเฉพาะ และการวัดของการศึกษานี้ใช้ ผลรวมคะแนนรายงานความถี่ของการเปิดรับสื่อที่อาจทำให้ผลต่างกับการศึกษาที่ผ่านมาที่วัดแค่การใช้กับไม่ใช่

ผลจากการศึกษานี้พบเพียงบางปัจจัยในกลุ่มปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยนำ ได้แก่ เพศ ความรู้เรื่องการใช้สื่อ เจตคติต่อการใช้สื่อ และทักษะการใช้สื่อในการเข้าถึงเท่านั้นที่สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ ปัจจัยเพศ เป็นปัจจัยส่วนบุคคลเพียงตัวเดียวเท่านั้นที่สัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ โดยนักเรียนหญิงมีโอกาสที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศที่เหมาะสมมากกว่านักเรียนชาย ผลนี้อธิบายได้ว่า วัยรุ่นจะมีความสนใจเรื่องทางเพศหรือมีพฤติกรรมทางเพศ⁽¹⁷⁾ โดยวัยรุ่นหญิงจะจินตนาการถึงความสัมพันธ์ที่อบอุ่นโรแมนติก จึงชอบอ่านนิยายชวนฝัน ในขณะที่ผู้ชายจะมีจินตนาการทางเพศเป็นภาพของการมีเพศสัมพันธ์ จึงชอบดูภาพเปลือย⁽¹⁸⁾ ในทางกลับกันมีการศึกษาพบว่านักเรียนชายมีแนวโน้มที่จะเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมสูงกว่า ดังเช่นการศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ วีรพงษ์ พวงเล็ก⁽⁴⁾ ซึ่งพบว่า วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นเพศชายมีการเปิดรับเนื้อหาทางเพศบนสื่ออินเทอร์เน็ตมากกว่าเพศหญิง และสอดคล้องกับการศึกษาของ Bleakley A และคณะ⁽¹⁶⁾ ที่พบว่า วัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา อายุ 13-18 ปี ที่เป็นเพศชายมีการแสวงหาเนื้อหาทางเพศมากกว่าเพศหญิง โดยเฉพาะการแสวงหาทางเว็บไซต์

ปัจจัยนำได้แก่ ความรู้เรื่องการใช้สื่อ เจตคติต่อการใช้สื่อ

ใช้สื่อ และทักษะการใช้สื่อในการเข้าถึง มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ โดยนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในระดับสูงจะมีโอกาสที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศที่เหมาะสมมากกว่าผู้ที่มีความรู้ระดับต่ำถึงปานกลาง ยิ่งนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้น นักเรียนกลับมีการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศลดลง เนื่องจากเมื่อนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์จะทำให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจและรู้เท่าทันภัยที่มาจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น ทำให้นักเรียนมีการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศลดลง สอดคล้องกับการศึกษา กอล์ฟ ป้อมสูง⁽¹⁰⁾ ที่พบว่า วัยรุ่นที่มีความรู้ในการใช้อินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมไม่เหมาะสมในการใช้อินเทอร์เน็ตในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ยิ่งนักเรียนมีความรู้ในการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับสูง จะมีพฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่เหมาะสม

เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีเจตคติเชิงลบต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ จะมีโอกาสที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศที่เหมาะสมกว่าผู้ที่มีเจตคติค่อนข้างบวกและเชิงบวก ซึ่งหมายความว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยต่อการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศมีการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วย สอดคล้องกับแนวคิดการกระทำด้วยเหตุผล ที่กล่าวว่า เจตคติเป็นตัวกำหนดหรือองค์ประกอบด้านบุคคล หรือธรรมชาติของบุคคลที่เกี่ยวกับการประเมินทั้งในด้านบวกและด้านลบ หรือด้านดีและไม่ดีของบุคคลนั้น ต่อการกระทำพฤติกรรม เป็นการแสดงออกอย่างง่าย ๆ ถึงการตัดสินใจของบุคคลว่าพฤติกรรมนั้นดีหรือเลว ชอบหรือต่อต้านการกระทำนั้น เป็นการประเมินความรู้สึกโดยทั่วไปของบุคคล ในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ โดยความเชื่อจะมีอิทธิพลในการสร้างเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ และยังส่งผลไปถึงความสัมพันธ์

ระหว่างเจตคติกับการกระทำพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้⁽¹⁹⁾

ทักษะการใช้สื่อเพื่อการเข้าถึงพบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีทักษะการใช้สื่อเพื่อการเข้าถึงในระดับน้อยจะมีโอกาสที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศที่เหมาะสมมากกว่าผู้ที่มีทักษะการใช้สื่อเพื่อการเข้าถึงในระดับมาก เนื่องจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีทักษะมากจะรู้จักค้นหาช่องทางและเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศได้ง่าย ทำให้มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม สอดคล้องกับ จิตติกาญจน์ อัครกุล⁽¹²⁾ ที่พบว่า ทักษะในการใช้งานอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ผิดของวัยรุ่น ถ้าวัยรุ่นมีทักษะในการใช้งานอินเทอร์เน็ตมาก จะมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ผิดมากขึ้นตามไปด้วย

สำหรับปัจจัยอื่น ๆ ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เกรดเฉลี่ย พบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ ซึ่งจะเห็นได้ว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่างกันมีการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศไม่ต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของอริยาภรณ์ เลิศพัฒนกิจกุล⁽²⁰⁾ ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยนำเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ไม่พบว่ามีสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศเช่นกัน อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับต่ำ และไม่แตกต่างกัน ทั้งในกลุ่มที่เปิดรับเหมาะสมและไม่เหมาะสม ซึ่งขัดแย้งกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล⁽¹⁹⁾ ที่ว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกิดจากการประเมินความเชื่อตามความคาดหวังของบุคคลอื่น รอบ ๆ ตัวเขา ในกรณีที่บรรทัดฐาน

ของกลุ่มอ้างอิงเกิดจากการประเมินความเชื่อตามความคาดหวังของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เฉพาะเจาะจง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลนี้เรียกว่า กลุ่มอ้างอิงเด่นชัด กลุ่มอ้างอิงเด่นชัดนี้เท่านั้นที่จะมีอิทธิพลต่อการคล้อยตามของกลุ่มอ้างอิงของบุคคลในการกระทำพฤติกรรม

ปัจจัยเอื้อ เกี่ยวกับ ลักษณะที่พหุภาคัย ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ ซึ่งจะเห็นได้ว่านักเรียนที่มีลักษณะที่พหุภาคัยแบบไม่เป็นส่วนตัว และเป็นส่วนตัวมีการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศไม่ต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ กอล์ฟ ป้อมสูง⁽¹⁰⁾ ที่พบว่าวัยรุ่นที่ใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้านมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในการใช้อินเทอร์เน็ตต่ำกว่าวัยรุ่นที่ใช้อินเทอร์เน็ตที่อื่น ๆ ในส่วนของปัจจัยในกลุ่มปัจจัยเสริม ได้แก่ การดูแลของผู้ปกครองและการดูแลของครู จากการศึกษาไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ ซึ่งจะเห็นได้ว่านักเรียนที่มีการดูแลของผู้ปกครองและการดูแลของครูต่างกันมีการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศไม่ต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ฐิติกาญจน์ อัครกุล⁽¹²⁾ ที่พบว่าครอบครัวที่อบอุ่นและมีความรัก ความอบอุ่นให้การสนับสนุนหรือสามารถให้ความรู้และควบคุมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ผิดของวัยรุ่น ซึ่งหากพ่อแม่ให้คำแนะนำและสอนวิธีการใช้อินเทอร์เน็ต และสอนวิธีการเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตอย่างถูกต้องเหมาะสมกับวัยรุ่น รวมทั้งสามารถชักจูงวัยรุ่นให้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เสริมสร้างทักษะในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตร่วมกับสมาชิกในครอบครัวแทนการปล่อยให้วัยรุ่นใช้เวลาว่างไปกับการเล่นอินเทอร์เน็ตจะมีส่วนช่วยป้องกันไม่ให้เด็กและวัยรุ่นใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ผิด⁽²¹⁾ และไม่สอดคล้องกับ กอล์ฟ ป้อมสูง⁽¹⁰⁾ ที่พบว่าวัยรุ่นที่ได้รับความรู้ความเข้าใจในการใช้อินเทอร์เน็ตจากครูส่งผลต่อพฤติกรรมไม่เหมาะสมในการใช้อินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ หากครูให้ความรู้ความเข้าใจในการใช้อินเทอร์เน็ตแก่วัยรุ่นจะทำให้วัยรุ่น

มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในการใช้อินเทอร์เน็ตลดลง

การวิจัยในครั้งนี้ยังมีข้อจำกัดบางประการ ได้แก่ (1) การวัดตัวแปรที่ประยุกต์แนวคิดการกระทำด้วยเหตุผล ได้แก่ เจตคติที่มีต่อการกระทำพฤติกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ประยุกต์วิธีการวัดแบบทางตรง คือ วัดตามความคิด/ความเชื่อต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ ไม่ได้วัดทางอ้อม (ความเชื่อในผลของการกระทำพฤติกรรมเมื่อถ่วงน้ำหนักด้วยการประเมินความเป็นไปได้ของผลของการกระทำพฤติกรรมตามความเชื่อนั้น ๆ) ดังนั้นในการเปรียบเทียบผลกับการศึกษาอื่น หรือสรุปผลอ้างอิงสู่ประชากรทั่วไป อาจยังมีข้อจำกัด และ (2) การศึกษานี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาซึ่งอยู่ในบริบทเขตเมือง ดังนั้นผลที่พบจึงจำกัดหรืออธิบายได้เฉพาะกลุ่มที่มีบริบทนี้ ไม่สามารถอธิบายในประชากรทั่วไปได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนถึง 1 ใน 3 ที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศไม่เหมาะสม โดยปัจจัยเกี่ยวกับเพศ ความรู้ เจตคติ และทักษะในการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเข้าถึงเรื่องเพศ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านนโยบาย ผู้บริหารโรงเรียนควรเน้นหรือบรรจุเนื้อหาการใช้หรือเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ ในการสอนกลุ่มสาระสุขศึกษาพลศึกษา หรือเสริมในชั่วโมงกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

2. ด้านการนำไปปฏิบัติ

- 2.1 ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถใช้ สื่อออนไลน์ โดยเฉพาะที่มีเนื้อหาเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม ควรดำเนินการดังนี้ เน้นกิจกรรมเพิ่มความรู้ โดยเฉพาะประเด็นความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เน้นในกลุ่มนักเรียนที่มีแนวโน้มในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศมากกว่า โดยเน้น

เพศชายมากเป็นพิเศษ

2.2 โรงเรียนควรจัดให้มีระบบที่เอื้อและสนับสนุนให้มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างเหมาะสม ได้แก่ ส่งเสริมการใช้ทักษะในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนในการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียน โดยจัดให้มีการหาข้อมูล หรือการทำกิจกรรมพิเศษผ่านสื่อสังคมออนไลน์ให้แก่ นักเรียน เพื่อลดหรือหลีกเลี่ยงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องเพศ

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาซ้ำในกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับที่ศึกษาในวิจัยนี้ หรือศึกษาในกลุ่มอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบผล รวมทั้งควรมีการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมดำเนินงานที่มีประสิทธิผลในการเสริมสร้างความรู้และเจตคติ ต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

1. Datareportal. Digital 2019: Thailand [Internet]. 2019 [cited 2019 Nov 10]. Available from: <https://datareportal.com/reports/digital-2019-thailand>
2. สำนักงานสถิติแห่งชาติสำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2557 [อินเทอร์เน็ต]. 2557 [สืบค้นเมื่อ 6 มิ.ย. 2561]. แหล่งข้อมูล: https://www.m-society.go.th/article_attach/12407/16719.pdf
3. สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2560. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม; 2560.
4. วีรพงษ์ พวงเล็ก. ปัจจัยเชิงเหตุของการเปิดรับเนื้อหาทางเพศบนสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีต่อทัศนคติทางเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารปัญญาภิวัฒน์ 2557;5(ฉบับพิเศษ):105-22.
5. สำนักวิจัยเอแบคโพลล์. ความคิดเห็นและพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของเยาวชนไทย [อินเทอร์เน็ต]. 2550 [สืบค้นเมื่อ 11 มิ.ย. 2561]. แหล่งข้อมูล: <https://www.ryt9.com/s/abcp/97935>
6. สำนักวิจัยเอแบคโพลล์. พฤติกรรมและผลกระทบของการใช้อินเทอร์เน็ตจากกลุ่มเยาวชน [อินเทอร์เน็ต]. 2550 [สืบค้นเมื่อ 11 มิ.ย. 2561]. แหล่งข้อมูล: <https://www.ryt9.com/s/abcp/121181>
7. สมเดช รุ่งศรีสวัสดิ์. การเปิดรับสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ตกับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา; 2552.
8. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย. การจัดการอบรมเรื่องเพศคุยได้ในครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม; 2558.
9. นิติพงษ์ ศรีระพันธ์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; 2552. 190 หน้า.
10. กอล์ฟ ป้อมสูง. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมไม่เหมาะสมในการใช้อินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง; 2550. 136 หน้า.
11. Baumgartner SE, Valkenburg PM, Peter J. Assessing causality in the relationship between adolescents' risky sexual online behavior and their perceptions of this behavior. J Youth Adolesc 2010;39(10):1226-39.
12. ฐิติกาญจน์ อัครกุล. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ผิดของวัยรุ่นตอนกลางในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2554. 167 หน้า.
13. Doornwaard SM, Bickham DS, Rich M, Vanwesenbeeck I, Van den Eijnden RJ, Ter Bogt TF. Sex-related online behaviors and adolescents' body and sexual self-perceptions. Pediatrics 2014;134(6):1103-10.
14. Green LW, Kreuter MW. Health program planning: an educational and ecological approach. 4th ed. Boston: McGraw-Hill; 2005.
15. Daniel WW, Cross CL. Biostatistics: a foundation for analysis in the health sciences. 10th ed. Hoboken, NJ: Wiley & Sons; 2013.
16. Bleakley A, Hennessy M, Fishbein M. A model of adolescents' seeking of sexual content in their media choices. J Sex Res 2011;48(4):309-15.

17. สุรางค์ โค้วตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2556.
18. กรมอนามัย. คู่มือพัฒนาทักษะการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างวัยรุ่นกับครอบครัว. กรุงเทพมหานคร: บิยอนด์ พับลิชชิง; 2559.
19. Fishbein M, Ajzen I. Belief, attitude, intention and behavior: an introduction to theory and research. Massachusetts: Addison Wesley; 1975.
20. อริยาภรณ์ เลิศพัฒนกิจกุล. การศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 [สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2554. 163 หน้า.
21. ภัทราวดี วงศ์สุเมธ. การใช้งานอินเทอร์เน็ตของเด็กและวัยรุ่นและผลกระทบต่อที่เกี่ยวข้อง. วารสารนักบริหาร 2558; 35(2):95-106.

Abstract: Factors Associated with Exposure to Sexual Content on Social Media among Senior High School Students, Nonthaburi Province

Kornwika Kotin, M.Sc.*; Paranee Vatanasomboon, Ph.D.; Malinee Sompopcharoen, Ph.D.****

** Faculty of Public Health, Mahidol University; ** Department of Health Education and Behavioral Sciences, Faculty of Public Health, Mahidol University, Thailand*

Journal of Health Science 2021;30(2):211-22.

Exposure to sexual content on social media among adolescences is a significant problem leading to sexual intercourse and teenage pregnancy. This survey research aimed to study social media exposure on sexual content and its related factors among senior high school students. The 390 senior high school students of the secondary school in Nonthaburi Province were selected using multistage sampling. A self-administered questionnaire was used to obtain the data. Chi-square test and binary logistic regression analysis were employed to analyze the association between the study variables and the appropriate exposure to sexual content on social media. The results showed that 34.1% of the respondents were at an inappropriate level of exposure to sexual content on social media, while 65.9% were at an appropriate level. Logistic regression analysis showed only four factors associating significantly with and predicting the appropriate - being female (Odds ratios=4.69, 95%CI=2.6-8.6), high level of knowledge of using social media (Odds ratios=2.3; 95%CI=1.3-4.1), positive attitude toward exposure (Odds ratios=3.9; 95%CI=2.1-7.4), and less skill of access to media (Odds ratios=2.5; 95%CI=1.3-4.7). The findings suggested the needs of school health education intervention regarding health education instruction which focuses on the enhancement of knowledge and attitude leading to literate exposure, as well as the promotion of positive use of social media particularly among students with skillful access.

Keywords: media exposure; social media; sexual content